

ВАСКО ДА ГАМА ОТ СЕЛО РУПЧА

© Братя Мормареви, автори

© Дамян Дамянов, художник на корицата и илюстрациите

© Сиела Норма АД

София • 2016

ISBN: 978-954-28-2180-9

БРАТЯ МОРМАРЕВИ

Васко да Гама
от село Рупча

СЪДЪРЖАНИЕ

ПЪРВА ЧАСТ

ЛОДКАТА 7

ВТОРА ЧАСТ

БАСЪТ 69

ТРЕТА ЧАСТ

КИТАРАТА 159

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

БУРЯТА 265

ПЪРВА ЧАСТ
ЛОДКАТА

1

Васко и Евгени, седнали на пейка в горния край на Морската градина, гледаха как поставената в тревата пръскачка се върти и мокри бронзовата статуя на плувкиня. Освежителните пръски стигаха до тях и разхлаждаха нагорещените им от августовското слънце тела.

Наоколо беше пусто. Само някакъв пенсионер в бял панталон и риза, със сламена шапка в ръка, се припичаше на съседната пейка. Напук на всички слънчеви изригвания, които предизвикваха толкова много вестникарски статии и човешки страхове. Лекият полъх носеше откъм морето нестройните възгласи на къпещи се и миризмата на гниещи водорасли. На Евгени му миришеше и на бой, но нямаше никакво намерение да споделя това с приятеля си. Васко щеше да му се присмее.

Пенсионерът от съседната пейка се размърда, сложи сламената шапка на голата си глава и пое, подпирайки се на бастун. Васко, загледан в бронзовата плувкиня,

не пропусна отдалечаването на стария човек. Озърна се насам-натам – сега двамата с Евгени бяха сами.

– Хайде! – стана Васко от мястото си.

Миризмата на бой обаче държеше Евгени като залепен за пейката. Той гледаше гузно към морето, където бойни кораби, украсени със знамена, стояха на рейд в очакване на празника на военноморския флот.

– Женя, хайде де! – подкани го отново Васко.

Евгени, на когото за по-кратко викаха Женя, вдигна тъжни, уплашени и виновни очи към приятеля си. Васко махна пренебрежително с ръка – за нищо не го биваше този Женя – и тръгна сам през тревата. Спря пред крана, огледа се още веднъж, развинти ловко маркуча, дръпна го и отскочи встрани. Дебела струя вода започна да залива тревата.

– До довечера ще е готово! – каза Васко, щом се върна при приятеля си.

Женя се почувства неудобно. И той можеше да помогне, ама на!

– Давай да я преместим! – хвана Васко пейката от едната страна.

Женя се размърда. Огледа се плахо и с неохота повдигна пейката.

– Давай, давай! – подкани го Васко. – Трябва да е на тъмно. Да не искаш да чупим лампата!

Ако ставаше дума за обикновена електрическа крушка, нищо не им струваше да я счупят. Но в случая се касаеше за хубав електрически фенер от млечнобяло стъкло. Преди една-две години нямаше да му простят. Но на тринадесет години трябва да си природно тъп и да ти

липсва елементарно гражданско чувство, за да вкараш Градския народен съвет в толкова излишни разходи. Затова Жения, без да чака нова покана, помогна на Васко да отнесат пейката под смокиновото дърво, там, където, когато се стъмни, светлината на лампата фенер нямаше да смущава никого.

– Момичетата са срамежливи – каза Васко. – Не дават да ги целуват на светло.

– Така е – съгласи се Жения, въпреки че през живота си не беше целувал момиче. Знаеше, че момичетата не харесват много-много дебелите момчета. Да вървят по дяволите! Не би се отказал дори от една варненска милинка заради което и да е момиче.

Облякоха си ризите, взеха в ръце сандалите и тръгнаха. Васко се обърна още веднъж към тревната площ. Водата усилено я заливаше. Стори му се, че сега статуята на плувкинята го гледа сърдито. И последната капка от тялото ѝ беше изсъхнала и слънцето печеше безмилостно бронзовата ѝ фигура.

Свиха по крайбрежния булевард. Асфалтът пареше босите им крака. Жения не издържа и си нахлузи сандалите.

– Големи зубрачки са момичетата! – каза Васко.

– Какво се сети?

– Ами нищо не съм прочел още от задължителната литература.

Жения замълча. А и какво да каже? Баща му го принуди да прочете всичко, което им заръчаха в края на учебната година. Много амбициозен баща имаше Жения! На други деца майките им амбициозни, на него – баща му! Все наопаки му вървеше.

– Мене няма да ме пуснат, сигурен съм – сети се изведнъж той.

– Къде? – не разбра Васко.

– Довечера.

– Как тъй?

– Ще излизам с нашите, предупредиха ме. Брат ми ще е на празника, трябва да го видим.

– После нищичко няма да ти разкажа, да знаеш! – ядоса се Васко.

– Е, какво да правя?

– Ще излезеш преди майка си и баща си! Два часа преди тях, ако трябва! И хич никакво обяснение няма да им даваш.

– А после?

– После! Цяла вечер имаме на разположение. Такава лъжа ще ти измисля, че гък няма да кажат.

Лицето на Жения се проясни – ще постъпи така, както Васко го посъветва. Имаше му доверие. Щом Васко казва, че ще му измисли лъжа, ще я измисли. Той никога не лъжеше.

– Добре! – обяви Жения гласно решението си.

Вечерта, на срещата, Васко носеше голям и много красив електрически фенер. Размахваше го уж небрежно насам-натам. Гордееше се с фенера и се чудеше как пък никой не се обръща да го види.

– Светло е още! – каза Жения и погледна към небето.

– Ще се стъмни!

– Е, да – съгласи се Жения.

През август в седем и четвърт наистина е още много светло, но кои родители пускат децата си по тъмно.

Та двамата трябваше да се шляят и да чакат идването на нощта. Такава им беше работата – нощна. Шляенето, за разлика от ученето, не е никак скучно занимание, особено в такъв град като Варна, и то на върха на курортния сезон. Толкова пъстър свят, от толкова много националности! Човек върви и току чуе руска или английска реч, сред която разпознава някоя и друга научена в училище дума. Това ако не е преговор, то поне е известно поддържане на езика. Да, когато се открие новата учебна година, мислеше си Васко, и всеки учител започне да те пита какво си правил през ваканцията по предмета му, той, поне по руски и английски, с чиста съвест ще може да каже, че си е поддържал езика.

Влязоха в Морската градина, празнично украсена с гирлянди от морски сигнални флагове. Сред шумната тъпна чевръсто шетаха продавачи на пъстроцветни балони, на книжни байрачета, на лакирани мидени огърлици и други морски сувенири.

– Медени праскови, медени праскови...

Мутирацията и плах глас на продавача накара и двамата да се обърнат. С кошница в ръка, озъртайки се предпазливо насам-натам, срещу тях идеше техният съученик Христофор и предлагаше стоката си.

– Фори! – викна Васко.

Христофор или Фори, както му викаха, трепна, но щом видя двамата, успокои се.

– Страшно вървят – похвали се той, като посочи наполовина празната кошница.

– Wie viel? (Колко?) – попита немецът.

– Ein für ein leva (една за левче) – посочи Фори книжната фуния, в която се мъдреха не повече от три праскови, – zwei für zwei leva, nahmen Jie drei, bitte! (две за два лева, вземете си три, моля! – издекламира Фори урока си така гладко, че Васко и Жения се спогледаха изненадано.

Немското семейство се разсмя, по всяка вероятност на Форевия немски... Мъжът извади пет лева.

– Zwei, bitte! (Две, моля.)

Фори прибра керемидено червената банкнота и тъкмо се канеше да върне рестото, когато уплашено впери поглед в стърчащата над хората мъжка глава.

– Баща ми! – рече той, загубил ума и дума, тикна кошницата в ръцете на Жения и изчезна.

– Ей! – извика след него като треснат немецът. – Was für eine Schweinerei! (Що за свинщина!)

И като не знаеше какво да направи, взе пет пакета и отмина.

Пред Васко и Жения застана висок мъж с бяла риза, връзка и обути на бос крак сандали.

– Браво бе! – каза той грубо. – Търговци! Как не ви е срам! Гладни ли сте останали, че... Пък аз се чудя моят от кого се учи. Я се засрамете!

Двамата наведоха глави, какво ще се разправят. Това задоволи бащата на Фори – той рече само „ама-ха“ и отмина.

Малко след него довтаса синът му. Беше се съвзел от първоначалната уплаха. Огледа се и чак тогава си взе кошницата.

– Мерси – каза той и като посочи с глава към прасковите, добави: – Нищо лошо няма в това, не ги крада я!

И Фори тръгна сред хората, леко приведен.

– Медени праскови, медени праскови! – почти шепнеше той.

Двамата го следиха с поглед, докато се изгуби от очите им. Нищо не си казаха, но докато вървяха мълчаливи, мислеха за Фори. Винаги беше пълен с пари, ама пък умееше да си ги изкарва. А и немският му, биваше си го.

Откъм естрадата гръмна духовата музика на военноморския флот и те тръгнаха натам. Облечени в парадни униформи морячетата вървяха след сами момичета и се опитваха да ги заговорят, най-често безуспешно.

– Светло е, затова не искат – каза Женя. – Страх ги е да не ги види някой.

– Търсят си жертва – каза Васко.

Въпросите за интимните отношения между мъжа и жената не му бяха много добре известни, но се пишеше специалист.

– Брат ми! – каза Женя и спря.

– Къде?

– Ей го, с тромпета.

Васко извърна глава към естрадата. Братът приличаше извънредно много на Женя, особено така, с издутите от тромпета бузи.

– Мислех, че е моряк, че плава.

– Моряк е, ама не плава – отвърна Женя. – Баща ми успя, нали разбираш, да го нагласи в оркестъра.

– Не си ми казвал досега.

– Не съм – призна Женья. – Брат ми го е яд, ама... Служба, нали знаеш. Като ти кажат тромпет, тромпет! И на тъпана съм го виждал. Хайде да се измитаме, преди да съм се набол на нашите.

Наближаваше осем и половина и стотици разноцветни електрически крушки очертаха контурите на строежите в залива военни кораби. Светлините им затрепкаха по разлюляната морска повърхност.

Светнаха и лампите в парка. Точно за да видят всички как по празнично осветената алея бащата на Фори мъкнеше сина си търговец за ухото. Хората се обръщаха и се подхилваха. Много, много уничително наистина. Но Фори не изглеждаше чак толкова засрамен. Може би защото кошницата беше празна, а парите, скрити в лявата обувка, приятно гъделичкаха ходилото и крепяха духа.

– Да се махаме! – притесняваше се Женья.

– Току-виж и баща ти те помъкнал така!

– Никога! – обиди се Женья. – Може да ме скапе от бой, но пред хората с пръст не ме пипва. Страшно е дискретен.

– Това е хубаво – каза Васко.

Женья замълча. Той си знаеше.

– Намисли ли? – попита Женья.

– Какво?

– Къде съм бил. За пред нашите де.

– Ей сега ще го намисля... От „Черноризец Храбър“ на „Червеноармейска“ изскача тъмносиня лада. Минаващата джипка отбива рязко, за да избегне удара, но блъсва възрастна жена. Идва КАТ, ние с тебе сме един-

ствените свидетели и докато дадем показания, станало е осем часа.

– Бабата починала ли е?

– В никакъв случай. Смъртните случаи ги съобщават по радиото за назидание. Лека контузия със силна уплаха. После си се прибрал, не си ги намерил и си тръгнал да ги търсиш в градината.

– Добре го измисли.

Настроението на Жения се повиши и животът му се стори хубав. Имаше отлично алиби. Да можеше всяка вечер да се скита така из града.

Прекосиха горната част на парка и тръгнаха по алеята към статуята на плувкинята. Прикриха се зад храста, точно срещу пейката под смокинята. Взряха се. Васко разтвори бодливите клони и насочи фенера. Силен прожекторен лъч освети влюбена двойка. Младите отлепиха устни, но в смущението си останаха прегърнати. Фенерът продължаваше да ги осветява.

– Ей, хулиган! – окопити се младежът. – Знаеш ли, като ти дойда!

– Ела де! – предизвика го Васко.

Жения зае стартово положение.

Младежът скочи и се юрна напред. Откъде да знае, че между него и децата има добре замаскиран капан. Обувките му изджвакаха, усети мокро по чорапите си, подхлъзна се и се плъосна по цялата си дължина до статуята на голата плувкиня.

В този момент над залива лумнаха ракети, бели, червени, зелени, и разноцветният огнен дъжд освети бягащите презглава Васко и Жения.